

Nekrolog - Niels Peder Kristensen (1943-2014)

Vilhelmsen, Lars; Enghoff, Henrik; Karsholt, Ole

Published in:
Entomologiske Meddelelser

Publication date:
2015

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Document license:
[Ikke-specificeret](#)

Citation for published version (APA):
Vilhelmsen, L., Enghoff, H., & Karsholt, O. (2015). Nekrolog - Niels Peder Kristensen (1943-2014). *Entomologiske Meddelelser*, 83(2), 71-87.

Nekrolog – Niels Peder Kristensen (1943-2014)

Lars Vilhelmsen, Henrik Enghoff & Ole Karsholt

Barndom og uddannelse

Niels Peder Kristensen blev født d. 2. marts 1943 i Århus som det andet barn af skolelærer Ellen Christine Kristensen (født Nielsen) og cand. polit. og økonom Thorkil Kristensen. Faren var ved sønnens fødsel professor ved Århus Universitet, men gik få år senere ind i politik som finansminister i to Venstre-regeringer (hvor han hurtigt fik øgenavnet »Thorkil Livrem«); senere blev han generalsekretær for OECD. Farens politiske karriere medførte, at familien flyttede til Birkerød. Det meste af Niels opvækst og hele hans skolegang kom til at foregå her (han blev student fra Birkerød Statsskole i 1961), og han bevarede livet igennem en stærk tilknytning til Nordsjælland, idet han boede i Allerød fra 1972 til sin død.

Niels viste tidligt interesse for naturhistorie og fik også hurtigt øje for insekter. Interessen blev nok i første omgang inspireret af moren, men også opmuntret af faren, der tog sønnen i hånden på hans første besøg på Zoologisk Museum, dengang beliggende i Krystalgade. Her hang der mange kasser med sommerfugle fra ind- og udland, og Niels fascineredes af deres mangfoldighed. Han var på det tidspunkt otte år. Han begyndte også selv at samle sommerfugle, men han fik ikke lov at lyslokke alene, før han blev teenager, og han opbyggede aldrig nogen stor privat samling. Imidlertid fik hans tidlige interesse for sommerfugle stor betydning for, at Niels senere valgte at blive zoolog. Hans tidlige passion skulle blive hans livsværk.

Niels Peder ca. 2010. Foto: Birgit Nielsen.

Læremestre

Biologistudiet var således det naturlige valg for Niels, da han startede på Københavns Universitet. Her opsøgte han de første af sine »læremestre«, som han siden skulle omtale dem, Anker Nielsen, vårfluespecialist og insektanatom på Zoologisk Museum, og svenske Karl Georg Wingstrand, professor i sammenlignende anatomi på Københavns Universitet og en kapacitet af internationalt format. Tilsammen havde de stor indflydelse på Niels valg af insektanatomien som et af sine hovedspecialer. Han var fra starten meget bevidst om vigtigheden af at lære af de bedste. Dette fik ham under studietiden til at tage på udlandsophold (1966-67) på University of Bristol hos professor Howard E. Hinton. Hinton var en internationalt anerkendt insektanatom, og han var pioner i bru-

gen af scanning elektron mikroskopi inden for sammenlignende insektanatomi. Efter afslutningen på universitetsstudierne tilbragte Niels ligeledes et år (1970) på Université de Dijon hos invertebratanatomen, professor Jean Chaudonneret, hvor han lærte histologiske teknikker, som han også havde stor gavn af i sin forskning. Niels omfattede alle disse tidlige inspirationskilder med stor veneration; en fast tradition var at skrive julebrev (på fransk!) til den efterhånden meget gamle Chaudonneret, den længstlevende af de gamle læremestre.

Tidlig karriere

Niels havde allerede i 1968 afsluttet sine universitetsstudier med magisterkonferens (Mag. scient.), der dengang var den højest opnåelige grad inden den »store« doktorgrad (Dr. scient.); Ph.d.- eller Lic. scient.-graden indførtes først langt senere. Umiddelbart efter magisterkonferensen fik Niels ansættelse som amanuensis, hvilket i dag nærmest svarer til adjunkt. Han yndede selv at fortælle, hvordan afdelingsleder Søren Ludvig Tuxen dagen efter den sidste eksamen »med to tegnestifter« satte et håndskrevet stillingsopslag på afdelingens opslagstavle.

Niels skulle forblive ansat ved ZM de næste 45 år, fra 1972 som lektor. Jobmulighederne for de (få) nyuddannede zoologer ved KU var relativt gode, idet universitetet befandt sig i en udvidelsesfase i 60'erne og 70'erne; Niels medgav gerne selv, at han tilhørte den kortvarige generation af »forkælede« danske zoologer. Et andet medlem af denne generation var den få år ældre Nils Møller Andersen (1940-2004), der begyndte at komme regelmæssigt på Entomologisk Afdeling samtidig med Niels og også opnåede fastansættelse. For at undgå forveksling/forvirring, foreslog Niels, at også hans mellemnavn blev anvendt. Det hang ved, og blandt jævnaldrende kolleger og lepidopterologer blev han fremover kendt som Niels Peder, hvorimod de fleste udenlandske kontakter bare kaldte ham Niels.

Niels Peders videnskabelige tilgang kombinerede på fornemste vis detaljerede morfologiske undersøgelser med de nye tanker omkring videnskabelig klassifikation af organismer, der vandt indpas fra 60'erne. Dette tankesæt sammenfattes under navnet kladistik og bygger primært på teoretiske skrifter forfattet af den tyske dipterolog Willi Hennig, hvis mest kendte værk er *Phylogenetic Systematics* fra 1966. Kladistik er i dag standardprocedure, men mødte dengang stor modstand fra ældre, konservative systematikere. Niels Peder var en af pionererne i at indføre og udbrede kendskabet til kladistikken i de nordiske lande.

Niels Peder Kristensen ca. 1980.

Niels Peder udviste tidligt en meget bred interesse for insektssystematik. Dette udmøntede sig i en række oversigtsartikler publiceret over et kvart århundrede (1975-1999), der er vidt berømmede og citerede. Allerede den første af disse, *The phylogeny of hexapod 'orders'. A critical review of recent accounts* publiceret i 1975, etablerede hans ry som en verdensautoritet inden for insektssystematik. Den var primært tænkt som en opdatering/ supplement til Hennigs hypoteser, udgivet i 1969 (*Stammesgeschichte der Insekten*), og de følgende artikler formede sig som løbende opdateringer/statusopgørelser af udviklingen inden for insekternes slægtsskabshistorie, primært ud fra en morfologisk synsvinkel, men med tiden også med inddragelse af molekylære data.

Niels Peder ved mikroskopet i sit kontor på Zoologisk Museum.
Foto: Thomas Simonsen.

Niels Peder var således mest kendt internationalt som ekspert i generel insektsystematik, og selvom det primært skyldtes hans oversigtsartikler, præsterede han også væsentlige originale bidrag. Det mest markante af disse er uden tvivl beskrivelsen af den nye insektorden Mantophasmatodea i 2002, sammen med flere tyske samarbejdspartnere, bl.a. hans daværende postdoc Klaus-Dieter Klass. Afhandlingen publiceredes i *Science*, og Mantophasmatodea er stadig den senest beskrevne insektorden – den forrige blev beskrevet i 1914. Niels Peders brede faglige fundering og internationale format honoreredes i 1995, da han blev udnævnt til professor i entomologi ved KU.

Kollega, museumsmand, universitetsmand

Niels Peders faglige interesse havde også ikke-entomologisk aspekter. Som ansat på Zoologisk Museum/Statens Naturhistoriske Museum og dermed på Københavns Universitet lå museets og universitetets anliggender ham meget på sinde, og han delte gerne sine – særdeles velovervejede og velformulerede – tanker om disse, både som medlem af forskellige styrende organer og som almindelig ansat. Han var leder af Zoologisk Museums entomologiske afdeling i flere omgange (1993-1994, 1996-1999, 2002-2003), souschef sammesteds 1990-1993, 1994-1996 og 1999-2002, bestyrer af Zoologisk Museum 1986-1989 og vicebestyrer sammesteds 1980-1982 og 2002-2004.

Mens han var museumsbestyrer, var han også formand for »Konsistoriums permanente Museumsudvalg« – dette kræver lidt forklaring: Indtil Zoologisk Museum og de øvrige naturhistoriske museer ved universitetet, samt Botanisk Have i 1991 overgik til at

være fuldt underlagt Det Naturvidenskabelige Fakultet, var deres finansiering og administrative tilknytning tvedelt: Bevillinger til forskning og undervisning gik gennem fakultetet, mens samlinger og udstillinger blev finansieret direkte af universitets øverste styrende organ, Konsistorium. Efter sammenlægningen af museerne og haven til Statens Naturhistoriske Museum i 2004 blev Niels Peder museets zoologichef (en af tre vicedirektører) – et hverv han i 2006 nedlagde i frustration over gentagne nedskæringer. Denne handling påkaldte sig en del opmærksomhed og nåede også frem til dagspressen, selv om det ikke var stillingen som professor, han frasagde sig, men alene hvervet som zoologichef.

Uden for museums- og universitetsregi gjorde han sig gældende som bl.a. medlem af den danske nationalkomite for IUBS (fra 1987), som formand for Entomologisk Forening 1989-1999 og som et meget aktivt medlem af Videnskabernes Selskab, som han blev indvalgt i 1988.

Den store respekt, han nød internationalt, affødte også mange hverv i udlandet. Blandt andet var han medlem af »Wissenschaftlicher Beirat« ved Zoologisches Forschungsinstitut und Museum Alexander König i Bonn 1991-1998, fra 1994 som formand, og af det tilsvarende »Beirat« ved Museum für Naturkunde i Berlin 1999-2002, fra 2000 som formand. Han var medlem af bestyrelserne for Societas Europaea Lepidopterologica 1986-1990 og præsident sammesteds 1998-2007, for Willi Hennig Society 1994-1996, og han var vicepræsident for Lepidopterists' Society 1989-1990. Ved talrige internationale kongresser var han (med)arrangør af hele kongressen eller af symposier om systematik og fylogeni.

Niels Peder havde adskillige hverv som redaktør af tidsskrifter, herunder Zoologisk Museums nu hedengangne *Steenstrupia* (1980-82), *Zoomorphology* (1982-1993) og *Zeitschrift für zoologische Systematik und Evolutionsforschung* (1984-1992). Nok så betydningsfuldt var imidlertid hans indsats som redaktør af to større bogværker, de to monumentale bind i *Handbook of Zoology* (se nedenfor), og den ligeledes uhyre arbejdskrævende *The Greenland Entomofauna*, i samarbejde med Jens Böcher. Sidstnævnte værk udkom først i sommeren 2015 efter Niels Peders død, men han nåede at se og kommentere de første korrekturversioner.

Sabatinca kristenseni Minet, 1985 (Micropterigidae).
Foto: George Gibbs.

Den internationale respekt, der stod om Niels Peder, gav sig også udslag i en række hædersbevisninger. Han var ved sin død således æresmedlem af Linnean Society of London, Sociedad Hispano-Luso-Americana de Lepidopterologia, Gesellschaft für biologische Systematik, Societas Europaea Lepidopterologica og Royal Entomological Society (Storbritannien) såvel som af Entomologisk Forening i København. Han modtog endda flere medaljer som belønning for sine videnskabelige bedrifter: Karl-Jordan-medaljen (»for outstanding original research in lepidopterology«), Joachim-Jungius-medaljen (»zur Würdigung herausragender Leistungen in Wissenschaft und Forschung«) og, så sent som i 2014 – efter pensioneringen – The Linnean Medal in Zoology.

Niels Peder var en mand med meninger, og han var ikke bange for at ytre meninger, der gik i mod strømmen. For eksempel var han ganske kritisk over for dele af Global Biodiversity Information Facility (GBIF), der efter en international konkurrence fik sit internationale sekretariat under museets værtsskab og sit danske knudepunkt DanBIF sammesteds. Også den fysiske sammenlægning af de fire institutter, der nu udgør Statens Naturhistoriske Museum, havde han kritiske bemærkninger til – ikke mindst beslutningen om at flytte de zoologiske samlinger fra museumsbygningen i Universitetsparken. Hans kritik var altid gennemtænkt og velformuleret, men vandt ikke altid gehør, og op til sin pensionering holdt han stort set op med at fremkomme med kritiske bemærkninger om museumssammenlægningen. Niels Peders store engagement i sin arbejdsplads og den store indflydelse han havde haft på Zoologisk Museums udvikling igennem flere årtier, gjorde det svært for ham at acceptere, at han ikke fortsat kunne præge denne udvikling. Dette kombineret med den i hans opfattelse uacceptable ændring af museets fokus efter sammenlægningen resulterede i et meget pessimistisk syn på museets fremtid.

Som en ægte museumsmand af den (gode) gamle skole lå sammenknytningen af forskning og samlingskuratering Niels Peder meget på sinde. Det forhold, at kuratering og forskning udføres af de samme videnskabsmænd og -kvinder, er ikke en selvfølge i alle lande, men Niels Peder lagde stort vægt på, at der ved besættelse af videnskabelige stillinger ved museet skulle tages vidtgående hensyn til specialisdækningen af de videnskabelige samlinger. Når en videnskabelig stilling ved Zoologisk Museum skulle besættes, var der ofte kamp mellem museets tre videnskabelige afdelinger (hvirveldyrafdelingen, afdelingen for marine hvirvelløse dyr og den entomologiske afdeling) om hvilken afdeling, stillingen skulle besættes ved. Niels Peder udtænkte en ideel fordelingsnøgle baseret på størrelse og vigtighed af de forskellige samlingsafsnit og nåede meget salomonisk frem til, at hver af de tre afdelinger som minimum havde behov for syv kuratorer/forskere. På trods af argumenternes klarhed blev fordelingsnøglen dog aldrig ført ud i livet. Ikke desto mindre optrådte Niels Peder ofte som mægler i de til tider omfattende tovtækkerier om fordeling af stillinger mellem afdelingerne.

Sommerfugle

Selv om Niels Peder i løbet af sin karriere beskæftigede sig med forskellige insektordner (hans to første publikationer drejer sig om cikader) – og ikke mindst deres slægtsskabsforhold – vedblev sommerfuglene at være hans hovedinteresse, og det er da også dem, størstedelen af hans videnskabelige produktion omhandler.

På grund af sin interesse for kladistik fokuserede Niels Peder meget på de tidlige udviklingslinjer inden for sommerfuglene. Han var mindre optaget af at lave taksonomiske revisioner eller skrive bestemmelseshåndbøger. Derimod gik han virkelig i detaljer med enkelt udvalgte taxa eller med detaljerede studier af strukturer og organsystemer

på tværs af især primitive sommerfuglefamilier. Han var ikke bange for at drage konklusioner på baggrund af sine iagttagelser, og allerede som 24-årig beskrev han sin første nye sommerfuglefamilie: Agathiphagidae. De følgende år fulgte en række arbejder om anatomen hos basale sommerfuglegrupper. Af særlig betydning var hans samarbejde med Ebbe Schmidt Nielsen, der startede med beskrivelsen af de patagoniske minermøl Heterobathmiidae (som underfamilie) i 1979 og kulminerede med udgivelsen af monografien om de primitive rodædere (Hepialoidea) fra 1989. Allerede med disputatsen: *Studies on the morphology and systematics of primitive Lepidoptera (Insecta)* fra 1984 var udviklingen blandt de tidlige, ekstente sommerfuglefamilier afklaret. Niels Peders system for disse har med små ændringer vist sig holdbart indtil i dag, og har fungeret som målestok for de senere molekylære undersøgelers pålidelighed.

Indimellem blev der dog også tid til at kigge nærmere på mere avancerede sommerfugle, og især hans kladistiske analyse af slægtskabet hos dagsommerfuglene fra 1976 blev standardreferencen på dette område de næste par årtier.

Niels Peder havde meget fokus på den sydlige halvkugles sommerfugle, idet flere af de mest spændende linjer i sommerfuglenes stamtræ forekommer dér. Han var på flere længere studieophold i Australien og New Zealand, og en planlagt rejse til disse lande i efteråret 2014 for bl.a. at afslutte et langtidsstudie af familien Mnesarchaeidae sammen med George Gibbs måtte desværre opgives, da sygdommen brød løs. Heldigvis nåede han at afslutte manuskriptet til beskrivelsen af en nyopdaget sommerfuglefamilie, Aenigmatineidae fra Australien (publiceret 2015).

Niels Peder skrev mange af sine afhandlinger i samarbejde med andre forskere (amatører som professionelle). Han var dog ikke interesseret i at blive medforfatter på noget, han ikke havde haft »fingrene i« og kunne stå inde for.

Omkring 1990 påtog Niels Peder sig at redigere to planlagte bind om Lepidoptera i den hæderkronede monografiserie *Handbook of Zoology/Handbuch der Zoologie*. Selv om han bedre end nogen anden havde overblik over omfanget af denne opgave, havde han næppe fra starten forestillet sig, hvor omfattende og krævende den ville blive. Ud over at redigere og standardisere de forskellige bidragsydernes manuskripter, skrev Niels Peder 16 kapitler – enten alene eller som medforfatter, idet flere specialister, der havde lovet at bidrage, viste sig ikke at være i stand til det. De to bind, der udkom i 1998 og 2003, er en monumental oversigt over sommerfuglenes systematik, morfologi og fysiologi og må regnes som højdepunkter både i Niels Peders karriere og i lepidopterologien.

Ud over sine mange andre gøremål var Niels Peder gennem hele sin karriere kurator for Zoologisk Museums sommerfuglesamling, der i den periode fordoblede (fra ca. en til ca. to millioner eksemplarer på nål) og gik fra at være af mest lokal interesse til at være af international betydning. Niels Peder tog ikke selv på indsamlingsrejser, men han var opmærksom på samlingernes værdi og betydningen af, at de bliver brugt i forskningen. Han var sig også meget bevidst om, at museets samlinger, især i mere populære grupper som sommerfugle, i høj grad bygger på donationer og testamentariske gaver fra amatører. Han undlod ikke nogen lejlighed til at fremhæve amatørernes rolle i f.eks. udforskningen af dansk sommerfuglefaunistik, og han respekterede og støttede seriøse amatørlepidopterologer i deres interesse. Således holdt han en gang om året »åbent hus« i samlingerne for Lepidopterologisk Forenings medlemmer, ligesom han fortalte om seneste nyt inden for sommerfugleforskning ved møder i denne forening.

Lærer og vejleder

Niels Peder havde også stor indflydelse som underviser ved KU og vejleder for inden- og udenlandske studerende på forskellige niveauer. Som ansat ved ZM havde han i det meste af sin karriere ikke så omfattende undervisningsforpligtigelser, som det er normalt for universitetsansatte (kurateringen trådte i stedet for), men ikke desto mindre var han i årtier hovedkraften i det entomologikursus, der stadig afholdes ved KU, i 2015 for første gang uden ham. Allerede i 1970 udarbejdede han lærebogen *Systematisk Entomologi*, som i lang tid fremover var den vigtigste litteratur til kurset, og senere supplerede han de engelsksprogede lærebøger, der efterhånden blev standarden, med fyldige kursusnoter. Efter han var blevet professor afholdt han også flere gange et internationalt ph.d.-kursus, hver gang med gæstelærere fra ind- og udland.

Niels Peder insisterede på at undervise på det højeste akademiske niveau, uanset om det var for ph.d.-studerende eller førsteårsstuderende på KU. Det var enormt inspirerende for interesserede og ambitiøse studerende og medvirkede til at rekruttere de mest succesrige af hans disciple. Mindre godt fungerede det, da han fra 2009 sammen med andre ansatte på Entomologisk Afdeling begyndte at undervise på feltkurser i Terrestrisk Zoologi for førsteårsstuderende. Kombinationen af stort set forudsætningsløse og til tider umotiverede studerende (kurset er obligatorisk) og Niels Peders insisteren på ikke at forsimple og nedkorte stoffet gjorde det svært at nå ud til mange af de studerende. De fysiske rammer for kurset, hvor man som lærer er »på« fra morgen til sen aften op til seks dage i træk, var også udmattende for den efterhånden ældre mand, også fordi han aldrig sparede sig selv, uanset hvad han mente om den foreliggende opgave. Niels Peder gav da også op til sin pensionering udtryk for, at han ikke ville komme til at savne at undervise på feltkurserne.

Stor fornøjelse havde han derimod ud af at fungere som speciale- og ph.d.-vejleder, og i de senere år også som vært for udenlandske postdocs. Han var hovedvejleder for fem ph.d.-studerende: Ebbe Schmidt Nielsen (sommerfugle), Michael Hansen (biller), Lars Vilhelmsen (hvepse), Thomas Simonsen (sommerfugle) og Steen Dupont (sommerfugle). Niels Peders store styrke som vejleder var udover hans brede viden, at han havde en fin fornemmelse for, hvor meget eller lidt vejledning en given studerende havde brug for. Han lod således f.eks. LV arbejde meget selvstændigt både som speciale- og ph.d.-studerende og understøttede ham også, efterhånden som hans projekter udviklede sig i uforudsete retninger. Niels Peder bevarede kontakten og det nære forhold til sine tidligere studerende, også når de rejste til fjerne egne af verden. Derfor var det også en stor personlig sorg for ham, da to af dem, Ebbe Schmidt Nielsen og Michael Hansen, i år 2000 gik bort med få måneders mellemrum. LV husker en besked kort efter det andet dødsfald fra en meget berørt Niels Peder, der berettede om, hvor grundlæggende forkert det føltes at opleve tidligere studerende gå bort og formanede om, at jeg (LV) nu måtte passe godt på mig selv.

I det sidste 1½ årti af sin karriere oplevede Niels Peder meget tilfredsstillende samarbejder og nære personlige forhold til tre udenlandske postdocs: Klaus-Dieter Klass (Tyskland; 1998-2002), Francesca Vegliante (Italien; 2002-2005) og Jadranka Rota (Kroatien/USA: 2010-2012). Samarbejdet med Klaus-Dieter udmøntede sig udover en række publikationer (herunder den ovenfor nævnte beskrivelse af ordenen Mantophasmatodea) også i opstarten af en international mødeserie om insektfylogeni (Dresden Meetings on Insect Phylogeny). Det første afholdtes i 2003, og sidenhen er de blevet afholdt hvert andet år i september, fra starten af med stort fremmøde blandt de fremmeste internationale eksperter. Mødeserien er fremdeles den bedste til at holde sig ajour

med state-of-the-art information i koncentreret form indenfor insektfylogeni. Det 7. møde i september 2015 blev det første uden Niels Peder.

Familie og interesser

Niels Peder brugte de fleste af sine vågne timer på sit arbejde. Han var et dedikeret pligtmenneske, der involverede sig i alle aspekter indenfor sit felt, både nationalt og internationalt. Derudover var han stærkt engageret i forskningspolitik og udviklingen på Zoologisk Museum. Internt på Entomologisk Afdeling havde hans ord også stor vægt. Hans store internationale ry smittede i høj grad af på afdelingen og var med til at tiltrække studerende og gæster fra hele verden.

Niels Peder fandt dog også tid til andre ting. Han levede i et harmonisk ægteskab med zoolog Else Steenstrup. De fik døtrene Mette og Hanne og med tiden også børnebørn. Han interesserede sig også for musik og lyrik, interesser han delte med ægtefællen. På Zoologisk Museum nød vi, udover hans brede viden, også godt af hans stiltfærdige humor. Denne kom bl.a. til udtryk, når han ved festlige lejligheder reciterede f.eks. »Munken och Landsknäkten« (på svensk!). Han optrådte også som lejlighedsdigter; ældre medarbejdere vil huske »Niels Peders Jul«, som han forfattede til en julefest under bestyrertiden i 80'erne, men som han også sidenhen jævnlige fremførte i uddrag op til højtid. LV mindes med særlig fornøjelse de otte limericks, han opførte efter mit ph.d.-forsvar. I dem opsummerede han min videnskabelige gerning indtil da, f.eks. i vers 5:

»Den nybagte Lars kandidat
Som nu var ble't stipendiat
Med brændende iver
Skar hvepse i skiver
Og fik i en lang ende fat«

(de to sidste linjer hentyder til fremstilling af histologiske snitserier, en teknik LV lærte af Niels Peder).

Alle mennesker efterlader et tomrum, når de går bort; Niels Peder efterlader et, der er større end de fleste. Hans brede videnskabelige interesser, store berøringsflade og dybe engagement i sin gerning og de mennesker, han kom i kontakt med, gjorde ham enestående. Hans karriere spændte over et halvt århundrede, i hvilket han var med til at præge sit fag og sine omgivelser både i ind- og udland, og han efterlader sig et livsværk, som vil være en kilde til oplysning og inspiration i mange år fremover. Selvom hans otium blev sørgeligt kort, opnåede han gennem et langt arbejdsliv mere end de fleste. Vi vil mindes ham med respekt og taknemmelighed.

Taksigelser

Vi skylder Else Steenstrup tak for at have bidraget med biografiske oplysninger, og George Gibbs, Birgit Jensen og Thomas Simonsen for billeder.

Publikationsliste 1965 - 2015

1. Kristensen, N. P., 1965. Cikader (Homoptera Auchenorrhyncha) fra Hansted-reservatet. *Entomologiske Meddelelser* 30: 269-287.
2. Kristensen, N. P., 1965. Cikaden *Eupteroidea stellulata* (Burmeister 1841) i Danmark. (Hemiptera, Cicadellidae). *Flora & Fauna* 71: 81-82.
3. Kristensen, N. P., 1966. On the subgeneric position of *Orthosia porosa* (Lep., Noctuidae). *Entomologiske Meddelelser* 34: 211-213.
4. Kristensen, N. P., 1966. Notes on *Sterrhia ochrata*, a moth new to the Danish fauna (Lep., Geometridae). *Entomologiske Meddelelser* 34: 214-220.
5. Kristensen, N. P., 1966. Om sæsondimorfien hos *Plusia chrysitis* (L.) (Lepidoptera, Noctuidae). *Flora & Fauna* 72: 155-158.
6. Kristensen, N. P., 1967. Erection of a new family in the Lepidopterous suborder Dacnonypha. *Entomologiske Meddelelser* 35: 341-345.
7. Kristensen, N. P., 1967. A note on *Chapmania kaltenbachi* sensu Hering 1932 (Lep., Eriocraniidae). *Entomologiske Meddelelser* 35: 346-348.
8. Kristensen, N. P., 1968. The morphological and functional evolution of the mouthparts in adult Lepidoptera. *Opuscula Entomologica* 33: 69-72.
9. Kristensen, N. P., 1968. The skeletal anatomy of the heads of adult Mnesarchaeidae and Neopseustidae (Lep., Dacnonypha). *Entomologiske Meddelelser* 36: 137-151.
10. Kristensen, N. P., 1968. The anatomy of the head and the alimentary canal of adult Eriocraniidae (Lep., Dacnonypha). *Entomologiske Meddelelser* 36: 239-315.
11. Kristensen, N. P., 1970. Morphological observations on the wing scales in some primitive Lepidoptera (Insecta). *Journal of Ultrastructure Research* 30: 402-410.
12. Kristensen, N. P., 1970. *Systematisk Entomologi*. Munksgaards Forlag, Copenhagen. 173 pp.
13. Kristensen, N. P., Kaaber, S. & Wolff, N. L., 1971. *Europas dagsommerfugle*. 266 pp. Gads Forlag, København. [Translated and revised edition of: L. G. Higgins & N. D. Riley (1970). *A field guide to the butterflies of Britain and Europe*].
14. Kristensen, N. P., 1971. The systematic position of the Zeugloptera in the light of recent anatomical investigations. *Proceedings of the XIIIth international Congress of Entomology in Moscow, 2-9 August 1968* 1: 261.
15. Kristensen, N. P., 1971. Et sjællandsk eksemplar af *Nymphalis xanthomelas* (Lep., Nymphalidae). *Entomologiske Meddelelser* 39: 129-132.
16. Kristensen, N. P., 1971. Sikre bestemmelses karakterer hos hunnerne af *Adopaea lineola* og *A. flava* (Lep., Hesperidae). *Entomologiske Meddelelser* 39: 133-136.
17. Kristensen, N. P., 1971. Dagsommerfuglenes storsystematik. En oversigt over nyere undersøgelser. *Entomologiske Meddelelser* 39: 201-233.
18. Kristensen, N. P. & J. E. Jelnes, 1972. Om navngivning af »aberrationer«. *Flora & Fauna* 78: 25.
19. Kristensen, N. P., 1972. Sommerfuglenes stilling i insektsystemet. *Lepidoptera (N.S.)* 2: 61-67.
20. Kristensen, N. P., 1972. Et fund af *Dysgonia algira* i Danmark (Noctuidae). *Lepidoptera (N.S.)* 2: 106-107.
21. Karsholt, O. & N. P. Kristensen, 1974. Undersøgelser over sommerfuglefaunaen på Hesselø. *Entomologiske Meddelelser* 42: 33-47.
22. Achtelig, M. & N. P. Kristensen, 1974. A re-examination of the relationships of the Raphidioptera (Insecta). *Zeitschrift für zoologische Systematik und Evolutionsforschung* 11: 268-274.
23. Birket-Smith, S. & N. P. Kristensen, 1974. The skeleto-muscular anatomy of the genital segments of male *Eriocrania* (Insecta, Lepidoptera). *Zeitschrift für Morphologie und Ökologie der Tiere* 77: 157-174.
24. Fibiger, M. & N. P. Kristensen, 1974. The Sesiidae (Lepidoptera) of Fennoscandia and Denmark. *Fauna Entomologica Scandinavia* 2: 1-91.
25. Kristensen, N. P., 1975. On the evolution of wing transparency in Sesiidae (Lepidoptera). *Videnskabelige Meddelelser fra Dansk naturhistorisk Forening* 137: 125-134.
26. Kristensen, N. P., 1975. The phylogeny of hexapod »orders«. A critical review of recent accounts. *Zeitschrift für zoologische Systematik und Evolutionsforschung* 13: 1-44.

27. Rothenborg, H. W., K. E. Sjølin & N. P. Kristensen, 1976. Sandløpper. Souvenirs fra tropeferien. *Ugeskrift for Læger* 1976: 2437-2440.
28. Kristensen, N. P., 1976. Remarks on the family-level phylogeny of butterflies (Insecta, Lepidoptera, Rhopalocera). *Zeitschrift für zoologische Systematik und Evolutionsforschung* 14: 25-33.
29. Kristensen, N. P., 1976. A redescription of the male genital morphology of *Paramartyria immaculatella* (Insecta, Lepidoptera, Micropterigidae). *Steenstrupia* 4: 27-32.
30. Kristensen, N. P., 1978. Phylogenetic methodology in hexapod high-level systematics: Results and perspectives. *Norwegian Journal of Entomology* 25: 84-85.
31. Kristensen, N. P., 1978. Obituary: Henning Lemche. *Bulletin of Zoological Nomenclature* 35: 5-6.
32. Kristensen, N. P., 1978. Observations on *Anomoses hylecoetes* (Anomositidae), with a key to the hepialoid families (Insecta, Lepidoptera). *Steenstrupia* 5: 1-19.
33. Kristensen, N. P., 1978. Ridge dimorphism and second-order ridges on wing scales in Lepidoptera: Exoporia. *International Journal of Insect Morphology and Embryology* 7: 297-299.
34. Kristensen, N. P., 1978. A new familia of Hepialoidea from South America, with remarks on the phylogeny of the subordo Exoporia (Lepidoptera). *Entomologica Germanica* 4: 272-294.
35. Kristensen, N. P., 1979. The *Mnesarchaea* proboscis, a correction. *Entomologica Generalis* 5: 267-268.
36. Kristensen, N. P., 1979. H. Bruce Boudreaux: Arthropod Phylogeny with Special Reference to Insects. *Systematic Zoology* 28: 638-643.
37. Heath, J., N. P. Kristensen & E. S. Nielsen, 1979. On the identity of *Tinea tunbergella* Fabricius, 1987 and *Tinea thunbergella* Fabricius, 1794 (Lepidoptera: Micropterigidae, Gracillariidae). *Entomologica Scandinavia* 10: 9-12.
38. Kristensen, N. P., 1979. Wilhelm van Deurs in memoriam. *Lepidoptera (N.S.)* 3: 191-192.
39. Kristensen, N. P. & E. S. Nielsen, 1979. A new subfamily of micropterigid moths from South America. A contribution to the morphology and phylogeny of the Micropterigidae, with a generic catalogue of the family (Lepidoptera: Zeugloptera). *Steenstrupia* 5: 69-147.
40. Kristensen, N. P. & E. S. Nielsen, 1980. The ventral diaphragm of primitive (non-ditrysian) Lepidoptera. A morphological and phylogenetic study. *Zeitschrift für zoologische Systematik und Evolutionsforschung* 18: 123-146.
41. Kristensen, N. P., 1980. *Sphinx tipuliformis* Clerck, 1759 (Insecta, Lepidoptera): Proposed conservation. Z.N.(S) 2138. *Bulletin of Zoological Nomenclature* 37: 154-156.
42. Kristensen, N. P., 1980. *Sesia andrenaeformis* Laspeyres, 1801 (Insecta, Lepidoptera): Proposed conservation. Z.N.(S) 2139. *Bulletin of Zoological Nomenclature* 37: 156-157.
43. Kristensen, N. P., 1981. Amphiesmenoptera. Trichoptera. Lepidoptera. Pp. 325-330, 412-415. In: W. Hennig, A. C. Pont & D. Schlee (eds): *Insect Phylogeny*. Chichester, New York, Brisbane, Toronto: John Wiley & Sons.
44. Kristensen, N. P., 1981. Phylogeny of insect orders. *Annual Review of Entomology* 26: 135-157.
45. Kristensen, N. P. & E. S. Nielsen, 1981. Abdominal nerve cord configuration in adult non-ditrysian Lepidoptera. *International Journal of Insect Morphology and Embryology* 10: 89-91.
46. Kristensen, N. P. & E. S. Nielsen, 1981. Intrinsic proboscis musculature in non-ditrysian Lepidoptera-Glossata: Structure and phylogenetic significance. *Entomologica Scandinavia Supplement* 15: 299-304.
47. Kristensen, N. P. & E. S. Nielsen, 1981. Double-tube proboscis configuration in neopseustid moths (Lepidoptera: Neopseustidae). *International Journal of Insect Morphology and Embryology* 10: 483-486.
48. Kristensen, N. P. 1982. Splitting or widening: remarks on the taxonomic treatment of paraphyletic taxa. *Annales Zoologici Fennici* 19: 201-202.
49. Henriksen, H. J. & N. P. Kristensen, 1982. Dagsommerfuglen *Colias alfacariensis*, en nyopdaget strejfgæst i Danmark (Lepidoptera: Pieridae). *Entomologiske Meddelelser* 49: 123-131.
50. Kristensen, N. P. & E. S. Nielsen, 1982. South American micropterigid moths: two new genera of the *Sabatimca*-group (Lepidoptera: Micropterigidae). *Entomologica Scandinavia* 13: 513-529.
51. Kristensen, N. P. & E. S. Nielsen, 1983. The *Heterobathmia* life history elucidated: Immature stages contradict assignment to suborder Zeugloptera (Insecta, Lepidoptera). *Zeitschrift für zoologische Systematik und Evolutionsforschung* 21: 101-124.

52. Kristensen, N. P., 1984. S. L. Tuxen. *Videnskabelige Meddelelser fra Dansk naturhistorisk Forening* 144: 157-170.
53. Kristensen, N. P., 1984. S. L. Tuxen. *International Journal of Insect Morphology and Embryology* 13: 311-314.
55. Kristensen, N. P., 1984. Respiratory system of the primitive moth *Micropterix calthella* (Linnaeus) (Lepidoptera: Micropterigidae). *International Journal of Insect Morphology and Embryology* 13: 137-156.
56. Kristensen, N. P., 1984. The pregenital abdomen of the Zeugloptera (Lepidoptera). *Steenstrupia* 10: 113-136.
57. Kristensen, N. P., 1984. The larval head of *Agathiphaga* (Lepidoptera, Agathiphagidae) and the lepidopteran ground plan. *Systematic Entomology* 9: 63-81.
58. Kristensen, N. P., 1984. The male genitalia of *Agathiphaga* (Lepidoptera, Agathiphagidae) and the lepidopteran ground plan. *Entomologica Scandinavia* 15: 151-178.
59. Kristensen, N. P., 1984. Studies on the morphology and systematics of primitive Lepidoptera (Insecta). *Steenstrupia* 10: 141-191.
60. Kristensen, N. P., 1985. Anker Nielsen: 21. februar 1907 – 9. december 1984. *Videnskabelige Meddelelser fra dansk naturhistorisk Forening* 146: 115-124.
61. Kristensen, N. P., 1985. Sommerfuglernes storsystematik/The higher classification of Lepidoptera. In: K. Schnack (ed.): Katalog over de danske Sommerfugle. *Entomologiske Meddelelser* 52 (2-3): 6-20.
62. Kristensen, N. P., 1985. Sommerfuglernes tidligste udvikling. *Dyr i Natur og Museum* 1985 (1): 14-18.
63. Kristensen, N. P., 1985. De første snabelsommerfugle. *Dyr i Natur og Museum* 1985 (2): 10-12.
64. Kristensen, N. P., 1986. Nachruf Anker Nielsen. *Trichoptera Newsletter* 13: 4-6.
65. Kristensen, N. P., 1988. Biography and contributions of prof. dr Jean Chaudonneret, 1984 Recipient of The Distinguished International Award in Insect Morphology and Embryology. *International Journal of Insect Morphology and Embryology* 17: 171-176.
66. Kristensen, N. P., 1989. The New Zealand scorpionfly (*Nannochorista philpotti* comb.n.): wing morphology and its phylogenetic significance. *Zeitschrift für zoologische Systematik und Evolutionsforschung* 27: 106-114.
67. Kristensen, N. P., 1989. Insect phylogeny based on morphological evidence. Pp 295-306. In: B. Fernholm *et al.* (eds): *The Hierarchy of Life. Molecules and Morphology in Phylogenetic Analysis*. Amsterdam: Elsevier.
68. Nielsen, E. S. & N. P. Kristensen, 1989. *Primitive Ghost Moths. Monographs on Australian Lepidoptera* 1: 1-206, CSIRO, Canberra.
69. Kristensen, N. P., 1990. Torben W. Langer *7.6.1924 †13.4.1988. *Entomologiske Meddelelser* 58: 95-96.
70. Kristensen, N. P., 1990. Den 'eksploderede' goliathbille. *Dyr i Natur og Museum* 1990 (2): 29.
71. Kristensen, N. P., 1990. The trunk integument of zeuglopteran larvae: One of the most aberrant arthropod cuticles known (Insecta, Lepidoptera). *Bulletin of the Sugadaira Montane Research Center* 11: 101-102.
72. Kristensen, N. P., 1990. Morphology and phylogeny of the lowest Lepidoptera-Glossata: Recent progress and unforeseen problems. *Bulletin of the Sugadaira Montane Research Center* 11: 105-106.
73. Kristensen, N. P., 1991. Phylogeny of extant hexapods. Pp.125-140. In: CSIRO (ed.): *The Insects of Australia*. Carlton: Melbourne University Press.[Reprinted with minor alterations in I. D. Naumann (ed.): 1994: *Systematic and Applied Entomology. An Introduction*. Carlton: Melbourne University Press].
74. Kristensen, N. P. & K. Larsen, 1993. Biodiversitet i en verden under forandring. *Naturens Verden* 1993: 161-162.
75. Kristensen, N. P. & J. F. Rasmussen, 1993. Biodiversitet som videnskabelig og samfundsmæssig udfordring. *Naturens Verden* 1993: 197-208. [med bidrag af P. R. Ehrlich, J. Fjeldså, D. H. Janzen, A. Strid & R. von Bothmer]

76. Kristensen, N. P., 1993. Biodiversitetens dimensioner: kvantitet og 'kvalitet'. *Naturens Verden* 1993: 163-179. [med bidrag af P. F. Andersen, B. Coull, M. de Kalin Arrogo, I. Friis, W. Greuter, H. D. Ihlenfeldt & A. Strid]
77. Kristensen, N. P., 1993. En enestående tilgang til Zoologisk Museums sommerfuglesamling. *Dyr i Natur og Museum* 1993 (2): 20-22.
78. Kristensen, N. P., 1994. Karl Georg Wingstrand. *Det Kongelige danske videnskabernes Selskab. Oversigt over Selskabets Virksomhed* 1992-93: 155-166.
79. Kristensen, N. P., 1994. Bent W. Rasmussen. *Entomologiske Meddelelser* 62: 95.
80. Kristensen, N. P., 1994. Må man gerne samle på insekter? *Dyr i Natur og Museum* 1994 (1): 7-10.
81. Kristensen, N. P. & E. S. Nielsen, 1994. *Osrhoes coronta* Druce, the New World palaeosetid moth: A reappraisal, with description of a new type of female genital apparatus (Lepidoptera, Exoporia). *Entomologica Scandinavica* 24: 391-406.
82. Melzer, R. R., N. P. Kristensen & H. F. Paulus, 1994. The larval eye of nannochoristid scorpionflies (Insecta, Mecoptera). *Acta Zoologica* 75: 201-208.
83. Karsholt, O., N. P. Kristensen & M. V. Kozlov, 1994. *Eriocrania cicatricella* (Zetterstedt, 1839) the correct name of the moth currently known as *Eriocrania haworthi* Bradley, 1966 (Lepidoptera: Eriocraniidae). *Entomologiske Meddelelser* 62: 91-93.
84. Kristensen, N. P., 1994. Den naturhistoriske samling og forskningen. *Nordisk Museologi* 2: 47-56.
85. Kristensen, N. P., 1995. Sydbøgemøllene. *Dyr i Natur og Museum* 1995 (1): 30-31.
86. Kristensen, N. P., 1995. Forty years' insect phylogenetic systematics. Hennig's »Kritische Bemerkungen...« and subsequent developments. *Zoologische Beiträge (N. F.)* 36: 83-124.
87. Davis, D. R., O. Karsholt, N. P. Kristensen & E. S. Nielsen, 1995. A revision of the genus *Ogygioses* (Lepidoptera: Palaeosetidae). *Invertebrate Taxonomy* 9: 1231-1263.
88. Nielsen, E. S. & N. P. Kristensen, 1996. The Australian moth family Lophocoronidae and the basal phylogeny of the Lepidoptera–Glossata. *Invertebrate Taxonomy* 10: 1199-1302.
89. Kristensen, N. P., 1997. Myreløver i Danmark. *Dyr i Natur og Museum* 1997 (1): 24-27.
90. Kristensen, N. P., 1997. Japetus Steenstrup – 100 år efter. *Dyr i Natur og Museum* 1997 (2): 21-25.
91. Kristensen, N. P., 1997. The ground plan and basal diversification of the hexapods. Pp. 281-293. In: R. A. Fortey & R. H. Thomas (eds): *Arthropod Relationships*, Chapman & Hall, London.
92. Kristensen, N. P., 1997. Early evolution of the Lepidoptera + Trichoptera lineage: phylogeny and the ecological scenario. *Mémoires du Muséum National d'histoire Naturelle* 173: 253-271. [Japanese translation, with minor differences: pp. 182-200. In: T. Yasuda (ed.): 1988: *Biology of Microlepidoptera*]
93. Kristensen, N. P., 1998. Historical Introduction. Pp. 1-5. In: N. P. Kristensen (ed.): Lepidoptera: Moths and butterflies 1. *Handbuch der Zoologie/Handbook of Zoology IV* (35) (1999): 51-63. Walter de Gruyter, Berlin & New York.
94. Kristensen, N. P. & A. Skalski, 1998. Palaeontology and phylogeny. Pp. 7-25. In: N. P. Kristensen (ed.): Lepidoptera: Moths and butterflies 1. *Handbuch der Zoologie/Handbook of Zoology IV* (35) (1999): 51-63. Walter de Gruyter, Berlin & New York.
95. Carter, D & Kristensen, N. P., 1998. Classification and keys to higher taxa. Pp. 27-40. In: N. P. Kristensen (ed.): Lepidoptera: Moths and butterflies 1. *Handbuch der Zoologie/Handbook of Zoology IV* (35) (1999): 51-63. Walter de Gruyter, Berlin & New York.
96. Kristensen, N. P., 1998. The non-glossatan moths. Pp. 41-49. In: N. P. Kristensen (ed.): Lepidoptera: Moths and butterflies 1. *Handbuch der Zoologie/Handbook of Zoology IV* (35) (1999): 51-63. Walter de Gruyter, Berlin & New York.
97. Kristensen, N. P., 1998. The homoneurous Glossata. Pp. 51-63. In: N. P. Kristensen (ed.): Lepidoptera: Moths and butterflies 1. *Handbuch der Zoologie/Handbook of Zoology IV* (35) (1999): 51-63. Walter de Gruyter, Berlin & New York.
98. Dugdale, J. S., N. P. Kristensen, G. S. Robinson, M. J. Scoble, 1998. The Yponomeutoidea. Pp. 119-130. In: N. P. Kristensen (ed.): Lepidoptera: Moths and butterflies 1. *Handbuch der Zoologie/Handbook of Zoology IV* (35) (1999): 51-63. Walter de Gruyter, Berlin & New York.

99. Edwards, E. D., P. Gentil, M. Horak, N. P. Kristensen & E. S. Nielsen, 1998. The Cossoidea and Sesioidea. Pp. 181-197. In: N. P. Kristensen (ed.): Lepidoptera: Moths and butterflies 1. *Handbuch der Zoologie/Handbook of Zoology IV/35* (1999): 51-63. Walter de Gruyter, Berlin & New York.
100. Dugdale, J. S., N. P. Kristensen, G. S. Robinson & M. J. Scoble, 1998. The smaller microlepidoptera-grade superfamilies. Pp. 217-232. In: N. P. Kristensen (ed.): Lepidoptera: Moths and butterflies 1. *Handbuch der Zoologie/Handbook of Zoology IV (35)* (1999): 51-63. Walter de Gruyter, Berlin & New York.
101. Kristensen, N. P. & E. S. Nielsen, 1999. *Heterobathmia valvifer* n.sp.: A moth with large apparent »ovipositor valves« (Lepidoptera, Heterobathmiidae). *Steenstrupia* 24(1998): 141-156.
102. Kristensen, N. P., 1999. Phylogeny of endopterygote insects, the most successful lineage of living organisms. *European Journal of Entomology* 96: 237-253.
103. Krenn, H. W. & N. P. Kristensen, 2000. Early evolution of the proboscis of Lepidoptera (Insecta): external morphology of the galea in basal glossatan moth lineages, with remarks on the origin of the pilifers. *Zoologischer Anzeiger* 239: 179-196.
104. Kristensen, N. P., 2001. Michael Hansen. *Dansk Naturhistorisk Forening Årsskrift* 11: 67-69.
105. Kristensen, N. P., 2001. Henning Anthon. *Entomologiske Meddelelser* 69: 65-68.
106. Kristensen, N. P., 2001. Ebbe Schmidt Nielsen 7 June 1950 - 6 March 2001. *Nota Lepidopterologica* 24/3: 3-9.
107. Klass, K.-D. & N. P. Kristensen, 2001. The ground plan and affinities of hexapods: recent progress and open problems. *Annales de la Société Entomologique de France (N. S.)* 37: 265-298.
108. Simonsen, T. J. & N. P. Kristensen, 2001. *Agathiphaga* wing vestiture revisited: evidence for complex early evolution of lepidopteran scales (Lepidoptera: Agathiphagidae). *Insect Systematics and Evolution* 32: 169-175.
109. Kristensen, N. P., 1994-2002. Bidrag til 'Danmarks Nationalleksikon' / 'Den Store Danske Encyklopædi' (vols 1-20, Gyldendal, København), bl. a. 'Dagsommerfugle', 'Insekter', 'Leddyr', 'Sommerfugle', 'Urinsekter' og talrige kortere (< 50 linjer) artikel om mest entomologiske emner samt biografier om zoologer.
110. Kristensen, N. P., 2002. Ebbe Schmidt Nielsen. *Dansk Naturhistorisk Forening Årsskrift* 12: 58-60.
111. Klass, K.-D., O. Zompro, N. P. Kristensen & J. Adis, 2002. Mantophasmatodea: a new insect order with extant members in the Afrotropics. *Science* 206: 1456-1459.
112. Kristensen, N. P., 2002. Mantophasmatodea: en nyopdaget orden af nulevende insekter. *Dyr i Natur og Museum* 2002 (2): 24-27.
113. Karsholt, O. & N. P. Kristensen, 2003. Kastaniemøllet: et kønt nyt skadedyr i Danmark. *Dyr i Natur og Museum* 2003 (1): 9-11.
114. Karsholt, O. & N. P. Kristensen, 2003. *Plesiozela*, gen. nov. from temperate South America: apparent sister-group of the previously known Heliozelidae (Lepidoptera: Incurvarioidea: Heliozelidae). *Invertebrate Systematics* 17: 39-46.
115. Kristensen, N. P. & T. J. Simonsen, 2003. Scale length/wing length correlation in Lepidoptera. *Journal of Natural History* 37: 673-679.
116. Chauvin, G. & N. P. Kristensen, 2003. Integument. Pp. 1-8. In: N. P. Kristensen (ed.): Lepidoptera: Moths and butterflies 2. *Handbuch der Zoologie/Handbook of Zoology IV/36*: Walter de Gruyter, Berlin & New York.
117. Kristensen, N. P. & T. J. Simonsen TJ 2003. 'Hairs' and scales. Pp. 9-22. In: N. P. Kristensen (ed.): Lepidoptera: Moths and butterflies 2. *Handbuch der Zoologie/Handbook of Zoology IV/36*: Walter de Gruyter, Berlin & New York.
118. Kristensen, N. P., 2003. Skeleton and muscles: adults. Pp. 39-131. In: N. P. Kristensen (ed.): Lepidoptera: Moths and butterflies 2. *Handbuch der Zoologie/Handbook of Zoology IV/36*: Walter de Gruyter, Berlin & New York.
119. Hasenfuss, I. & N. P. Kristensen, 2003. Skeleton and muscles: immatures. Pp. 133-164. In: N. P. Kristensen (ed.): Lepidoptera: Moths and butterflies 2. *Handbuch der Zoologie/Handbook of Zoology IV/36*: Walter de Gruyter, Berlin & New York.

120. Barbehenn, R. V. & N. P. Kristensen, 2003. Digestive and excretory system. Pp. 165-187. In: N. P. Kristensen (ed.): Lepidoptera: Moths and butterflies 2. *Handbuch der Zoologie/Handbook of Zoology* IV/36: Walter de Gruyter, Berlin & New York.
121. Warrant, E., A. Kelber A. & N. P. Kristensen, 2003. Eyes and vision. Pp. 325-359. In: N. P. Kristensen (ed.): Lepidoptera: Moths and butterflies 2. *Handbuch der Zoologie/Handbook of Zoology* IV/36: Walter de Gruyter, Berlin & New York.
122. Akai, H., R. S. Hakim & N. P. Kristensen, 2003. Labial glands, silk and saliva. Pp. 377-388. In: N. P. Kristensen (ed.): Lepidoptera: Moths and butterflies 2. *Handbuch der Zoologie/Handbook of Zoology* IV/36: Walter de Gruyter, Berlin & New York.
123. Kristensen, N. P., 2003. Reproductive organs. Pp. 427-447. In: N. P. Kristensen (ed.): Lepidoptera: Moths and butterflies 2. *Handbuch der Zoologie/Handbook of Zoology* IV/36: Walter de Gruyter, Berlin & New York.
124. Kristensen, N. P. 2003. Resolving the basal phylogeny of Lepidoptera: morphological evidence. *Entomologische Abhandlungen* 61: 167-169.
125. Kristensen, N. P., 2004. Paul Johannes Holst-Christensen. *Dansk Naturhistorisk Forening Årsskrift* 14: 86-89.
126. Kristensen, N. P., 2004. Om indsamling og udskillelse. Nogle naturhistoriske perspektiver. *Danske Museer* 17/5: 20-21.
127. Krenn, H. W. & N. P. Kristensen, 2004. Evolution of proboscis musculature in Lepidoptera. *European Journal of Entomology* 101: 565-575.
128. Kristensen, N. P., 2005. Jens Bødtker Rasmussen – Obituary. *Tropical Zoology* 18: 149-149.
129. Kristensen, N. P., 2006. Nils Møller Andersen 21. november 1940 – 12. maj 2004. *Det Kongelige danske videnskabernes Selskab. Oversigt over Selskabets Virksomhed* 2004-05: 217-224.
131. Kristensen, N. P., 2007. Leif Lyneborg – 3. januar 1932 – 10. september 2006. *Dansk Naturhistorisk Forenings Årsskrift* 16/17: 68-75.
130. Faucheux, M. J., N. P. Kristensen & S.-H. Yen, 2006. The antennae of neopseustid moths: Morphology and phylogenetic implications, with special reference to the sensilla (Insecta, Lepidoptera, Neopseustidae). *Zoologischer Anzeiger* 245: 131-142.
132. Kristensen, N. P., 2007. Nils Møller Andersen. *Dansk Naturhistorisk Forening Årsskrift* 16/17: 50-51.
133. Kristensen, N. P., M. J. Scoble & O. Karsholt, 2007. Lepidoptera phylogeny and systematics: the state of inventorying moth and butterfly diversity. Pp. 699-747. In: Z.-Q. Zhang & W. A. Shear (eds): Linnaeus Tercentenary: Progress in invertebrate Taxonomy. *Zootaxa* 1668: 1-766.
134. Kristensen, N. P., 2008. Early Lepidoptera evolution. *Gesellschaft für Biologische Systematik Newsletter* 20: 50-55.
135. Kristensen, N. P., 2008. Natsværmeren ‘humleæder’, dens flyveaktivitet, vingskæl-struktur og variation i Nordeuropa. *Dyr i Natur og Museum* 2008 (2): 22-25.
136. Béthoux, O., N. P. Kristensen & M. Engel, 2008. Hennigian phylogenetic systematics and the ‘groundplan’ vs. ‘post-groundplan’ approaches: A reply to Kukalová-Peck. *Evolutionary Biology* 35: 317-323.
137. Kaaber, S., N. P. Kristensen & T. J. Simonsen, 2009. Sexual dimorphism and geographical male polymorphism in the ghost moth *Hepialus humuli* (Lepidoptera: Hepialidae): Scale ultra-structure and evolutionary aspects. *European Journal of Entomology* 106: 303-313.
138. Beutel, R. G., N. P. Kristensen & H. Pohl, 2009. Resolving insect phylogeny: The significance of cephalic structures of the Nannomecoptera in understanding endopterygote relationships. *Arthropod Structure and Development* 38: 427-460.
139. Kristensen, N. P. & P. S. Nielsen, 2010. Et Hoffmeyer-manuscript om vore ‘sribede’ kølle-sværmerer. *Lepidoptera* 9: 289-307.
140. Lees, D. C., R. Rougerie, C. Zeller-Lukaschort & N. P. Kristensen, 2010. DNA mini-barcodes in taxonomic assignment: a morphologically unique new homoneurous moth clade from the Indian Himalayas described in *Micropterix* (Lepidoptera, Micropterigidae). *Zoologica Scripta* 39: 642-661.

141. Kristensen, N. P. & R. Gaedike, 2010. Extraordinary moths and an extraordinary moth researcher: An essay review of G. S. Robinson's Biology, distribution and diversity of tineid moths. *Nota Lepidopterologica* 33: 3-8.
142. Hünefeld, F. & N. P. Kristensen, 2010. The female postabdomen and internal genitalia of the basal moth genus *Agathiphaga* (Insecta: Lepidoptera: Agathiphagidae): Morphology and phylogenetic implications. *Zoological Journal of the Linnean Society* 159: 905-920.
143. Kristensen, N. P., 2011. Michael Fibiger 29. juni 1945 – 16. februar 2011. *Entomologiske Meddelelser* 79: 153-165.
144. Nieuwerkerken, E. J. van, L. Kaila, I. J. Kitching, N. P. Kristensen, D. C. Lees, J. Minet, C. Mitter, M. Mutanen, J. C. Regier, T. J. Simonsen, N. Wahlberg, S.-H. Yen, R. Zahiri, D. Adamski, J. Baixeras, D. Bartsch, B. Å. Bengtsson, J. W. Brown, S. R. Bucheli, D. R. Davis, J. De Prins, W. De Prins, M. E. Epstein, P. Gentili-Poole, C. Gielis, P. Hättenschwiler, A. Hausmann, J. D. Holloway, A. Kallies, O. Karsholt, A. Kawahara, S. J. C. Koster, M. Kozlov, J. D. Lafontaine, G. Lamas, J.-F. Landry, S. Lee, M. Nuss, K. T. Park, C. Penz, J. Rota, B. C. Schmidt, A. Schintlmeister, J. C. Sohn, M. A. Solis, G. M. Tarmann, A. D. Warren, S. Weller, R. V. Yakovlev, V. V. Zolotuhin & A. Zwick, 2011. Order Lepidoptera Linnaeus, 1758. In: Zhang, Z.-Q. (ed.): Animal biodiversity: An outline of higher-level classification and survey of taxonomic richness. *Zootaxa* 3148: 212-221.
145. Rota, J. & N. P. Kristensen, 2011. Notes on taxonomic history, thoraco-abdominal articulation, and current placement of Millieriidae (Insecta: Lepidoptera). *Zootaxa* 3032: 65-68.
146. Djernæs, M. & N. P. Kristensen, 2011. Derived morphology in a basal moth: The uniquely specialized sternum V glands of *Agathiphaga*. *Arthropod Structure & Development* 40: 559-569.
147. Gibbs, G. W. & N. P. Kristensen, 2011. *Agrionympha*, the long-known South African jaw moths: a revision with descriptions of new species (Lepidoptera, Micropterigidae). *Zootaxa* 2764: 1-21.
148. Kristensen, N. P., 2012. Molecular phylogenies, morphological homologies and the evolution of moth 'ears'. *Systematic Entomology* 37: 237-239.
149. Hünefeld, F. & N. P. Kristensen, 2012. Two new heterobathmiid moth species with distinctive female genital configurations (Lepidoptera: Heterobathmiidae). *Zootaxa* 3281: 61-68.
150. Beutel, R. G. & N. P. Kristensen, 2012. Morphology and insect systematics in the era of phylogenomics. *Arthropod Structure & Development* 41: 303-305.
151. Hünefeld, F. & N. P. Kristensen, 2012. The female postabdomen and genitalia of the basal moth family Heterobathmiidae (Insecta: Lepidoptera): Structure and phylogenetic significance. *Arthropod Structure & Development* 41: 395-407.
152. Engel, M. S. & N. P. Kristensen, 2013. A history of entomological classification. *Annual Review of Entomology* 58: 585-607.
153. Kristensen, N. P., 2013. Intraspecific variability in gross design of moth brains: A caveat concerning expectedly 'good' characters' in systematic entomology (Insecta: Lepidoptera). *Zoologischer Anzeiger* 253: 112-113.
154. Kristensen, N. P., 2013. Rodædernes primitive sydamerikanske slægtninge. *Dyr i Natur og Museum* 2013 (1): 24-27.
155. Kristensen, N. P., J. Rota & S. Fischer, 2014. Notable plesiomorphies and notable specializations: head structure of the primitive »tongue moth« *Acanthopterocetes unifascia* (Lepidoptera: Acanthopterocetidae). *Journal of Morphology* 275: 153-172.
156. Regier, J. C., C. Mitter., N. P. Kristensen, D. R. Davis, E. J. van Nieuwerkerken, J. Rota, T. J. Simonsen, K. T. Mitter, A. Y. Kawahara, S.-H. Yen, M. P. Cummings & A. Zwick, 2015. A molecular phylogeny for the oldest (nonditrysian) lineages of extant Lepidoptera, with implications for classification, comparative morphology and life-history evolution. *Systematic Entomology* 40: 671-704.
157. Kristensen, N. P., D. J. Hilton, A. Kallies, L. Milla, J. Rota, N. Wahlberg, S. A. Wilcox, R. V. Glatz, D. A. Young, G. Cocking, E. D. Edwards, G. W. Gibbs & M. Halsey, 2015. A new extant family of primitive moths from Kangaroo Island, Australia, and its significance for understanding early Lepidoptera evolution. *Systematic Entomology* 40: 5-16.
158. Böcher, J. & N. P. Kristensen, 2015. Introduction. P. 1-2. In: J. Böcher, N. P. Kristensen, T. Pape & L. Vilhelmsen (eds): *The Greenland entomofauna. An identification manual of insects, spiders and their allies*. E. J. Brill, Leiden.

159. Böcher, J. & N. P. Kristensen, 2015. Ephemoptera. P. 83-84. *In*: J. Böcher, N. P. Kristensen, T. Pape & L. Vilhelmsen (eds): *The Greenland entomofauna. An identification manual of insects, spiders and their allies*. E. J. Brill, Leiden.
160. Böcher, J. & N. P. Kristensen 2015. [Hemiptera] Generalities and keys to principal groups. P. 111-112. *In*: J. Böcher, N. P. Kristensen, T. Pape & L. Vilhelmsen (eds): *The Greenland entomofauna. An identification manual of insects, spiders and their allies*. E. J. Brill, Leiden.
161. Karsholt, O., N. P. Kristensen, T. J. Simonsen & M. Ahola M., 2015. Lepidoptera (moths and butterflies). P. 302-352. *In*: J. Böcher, N. P. Kristensen, T. Pape & L. Vilhelmsen (eds): *The Greenland entomofauna. An identification manual of insects, spiders and their allies*. E. J. Brill, Leiden.
162. Kristensen, N. P. 2015. Neuroptera. P. 257-258. *In*: J. Böcher, N. P. Kristensen, T. Pape & L. Vilhelmsen (eds): *The Greenland entomofauna. An identification manual of insects, spiders and their allies*. E. J. Brill, Leiden.
163. Kristensen, N. P. & J. Böcher, 2015. Arthropod structure and systematics. P. 3-9. *In*: J. Böcher, N. P. Kristensen, T. Pape & L. Vilhelmsen (eds): *The Greenland entomofauna. An identification manual of insects, spiders and their allies*. E. J. Brill, Leiden.

Nye taxa beskrevet af Niels Peder Kristensen

Ny insektorden:

Mantophasmatodea Zompro, Klass, Kristensen & Adis, 2002

Ny familie:

Mantophasmatidae Zompro, Klass, Kristensen & Adis, 2002

Ny slægt:

Mantophasma Zompro, Klass, Kristensen & Adis, 2002

Nye arter:

Mantophasma zephyra Zompro, Klass, Kristensen & Adis, 2002

Mantophasma subsolana Zompro, Klass, Kristensen & Adis, 2002

Lepidoptera

Kohorte

Myoglossata Kristensen & Nielsen, 1981

Familie-gruppe taxa:

Agathiphagidae Kristensen, 1967

Neotheoridae Kristensen, 1978

Heterobathmiinae Kristensen & Nielsen, 1979

Aenigmatineidae Kristensen & Edwards, 2015

Slægter:

Heterobathmia Kristensen & Nielsen, 1979

Hypomartyria Kristensen & Nielsen, 1982

Squamicornia Kristensen & Nielsen, 1982

Plesiozela Karsholt & Kristensen, 2003

Aenigmatinea Kristensen & Edwards, 2015

Arter:

Heterobathmia pseuderiocrania Kristensen & Nielsen, 1979

Heterobathmia diffusa Kristensen & Nielsen, 1979

Hypomartyria micropteroides Kristensen & Nielsen, 1982

Squamicornia aequatoriella Kristensen & Nielsen, 1982
Fraus minima Nielsen & Kristensen, 1989
Fraus megacornis Nielsen & Kristensen, 1989
Fraus basicornis Nielsen & Kristensen, 1989
Fraus tedi Nielsen & Kristensen, 1989
Fraus quadrangula Nielsen & Kristensen, 1989
Fraus marginispina Nielsen & Kristensen, 1989
Fraus orientalis Nielsen & Kristensen, 1989
Fraus serrata Nielsen & Kristensen, 1989
Fraus latistria Nielsen & Kristensen, 1989
Fraus linogyna Nielsen & Kristensen, 1989
Fraus distispina Nielsen & Kristensen, 1989
Fraus mediaspina Nielsen & Kristensen, 1989
Fraus biloba Nielsen & Kristensen, 1989
Fraus basidispina Nielsen & Kristensen, 1989
Fraus furcata Nielsen & Kristensen, 1989
Fraus pilosa Nielsen & Kristensen, 1989
Fraus griseomaculata Nielsen & Kristensen, 1989
Ogygioses luangensis Kristensen, 1995
Lophocorona commoni Nielsen & Kristensen, 1996
Lophocorona flavicosta Nielsen & Kristensen, 1996
Heterobathmia valvifer Kristensen & Nielsen, 1998
Plesiozela nielseni Karsholt & Kristensen, 2003
Plesiozela patagonica Karsholt & Kristensen, 2003
Micropterix cornuella Lees, Rougerie, Zeller-Lukashort & Kristensen, 2010
Micropterix longicornuella Lees, Rougerie, Zeller-Lukashort & Kristensen, 2010
Heterobathmia megadecella Hünefeld & Kristensen, 2012
Heterobathmia nielsenella Hünefeld & Kristensen, 2012
Aenigmatinea glatzella Kristensen & Edwards, 2015

Taxa opkaldt efter Niels Peder Kristensen

Familier

Mesokristenseniidae† Diying, Nel & Minet, 2010 (Lepidoptera)

Slægter

Mesokristensenia † Diying, Nel & Minet, 2010 (Lepidoptera)

Arter

Elachista nielspederi Traugott-Olsen, 1982 (Lepidoptera)

Sabatinca kristenseni Minet, 1985 (Lepidoptera)

Webbolidia kristenseni Nielson, 2015 (cicada)

Hymenoptera

Arter

Orussobaius nielspederi Blank & Vilhelmsen, 2015 (Hymenoptera)